

Els testimonis gironins de la Gran Guerra

La 'Revista de Girona' dedica el nou dossier a Pujulà, Ill, Sardó i Gaziel

Redacció
GIRONA

Tot i la neutralitat de l'Estat espanyol en la Primera Guerra Mundial, centenars de catalans es van implicar directament en el conflicte, ja fos combatent a la Legió Estrangera i a l'exèrcit regular francès, o bé deixant testimoni del que veïen en qualitat de corresponents de guerra per a la premsa estatal. Entre ells hi va haver uns quants gironins, de quatre

dels quals, dos soldats i dos cronistes de bàndols, a més, oposats, el nou número de la *Revista de Girona* rememora la implicació en el dossier central. "Gironins a la Gran Guerra" reconstrueix així el conflicte bèl·lic que va liquidar els grans imperis europeus a través de la mirada del periodista calongí Anicet Sardó, que va difondre amb el pseudònim *Danubio* les novetats sobre la contesa, des d'una perspectiva germanòfila, per al diari *ABC* des de Viena, on residia des de 1907; d'Agustí Calvet *Gaziel*, el cronista català més lúcid i exhaustiu sobre el conflicte europeu i a qui la guerra

va sorprendre mentre era a París estudiant a la Sorbona; del palamosí Frederic Pujulà, impulsor de l'esperanto, que es va allistar com a voluntari i va fer de corresponent per a *El Poble Català*, i de l'aventurer banyolí Joan Ill, que va desertar després de ser ferit al front, va fugir a Nova York i va acabar morint a Vladivostok formant part d'una expedició americana enviada a combatre la naixent revolució russa. La reconstrucció de les seves vivències de la Gran Guerra ha anat a càrrec dels historiadors Albert Vilar i Gerard Buxeda, del filòleg Joaquim Martí i del periodista Sergi Dòria.

Il·lustració de la portada, extreta d'un cartell de 1918 ■ RDG

El primer número de l'any de la *Revista de Girona* conté altres reportatges d'interès històric. Un

d'ells se centra en la impressió que van rebre i posteriorment van transmetre les primeres viatges

res que van passar per la ciutat de Girona, en un treball que signa Cristina Ribot, autora de la investigació que va rebre la beca 8 de Març que concedeix l'Ajuntament. Un altre reportatge ressegueix la presència d'italians rellevants a Girona entre 1852 i 1936, a càrrec de l'estudiós de la cultura Joan Barbarà, un treball que es complementa a la perfecció amb el que el filòleg Pep Vila dedica a recuperar la figura de l'orfebre, ebenista i poeta Adolf Fargnoli, artífex d'unes arquetes de títols tan delicats com la filigrana de les seves peces. La revista inclou també una extensa entrevista a l'economista Josep Oliver Alonso feta per Josep Martinoy, i un recordatori del geògraf i historiador de l'Alt Empordà Albert Compte Freixanet, mort l'any passat, a qui evoca Pere Gifre Ribas. ■